

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

JÁN MAZÁK

prednesené 16. decembra 2010¹

I — Úvod

1. Vnútroštátny súd žiada vo svojom návrhu na začatie prejudiciálneho konania o objasnenie otázky, či a v akom rozsahu môže vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže poskytnúť informácie, ktoré mu dobrovoľne predložili členovia kartelu v rámci jeho programu zhovievavosti, poškodenej tretej strane, ktorá ich chce použiť na prípravu žaloby o náhradu škody spôsobenej kartelom. Súdny dvor má predovšetkým preskúmať, či by poskytnutie takýchto informácií mohlo narušiť účinné presadzovanie súťažného práva Európskej únie (EÚ) a systém spolupráce a výmeny informácií medzi Komisiou a orgánmi hospodárskej súťaže jednotlivých členských štátov v zmysle článkov 11 a 12 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy².

2. Podľa môjho názoru je potrebné, aby Súdny dvor v prejudiciálnom konaní predovšetkým

dôkladne zvážil možné rozdielne záujmy, pokiaľ ide o zabezpečenie účinnosti programov zhovievavosti zameraných na odhaľovanie, postihovanie vytvárania nezákonných kartelov a v konečnom dôsledku predchádzanie ich vytváraniu v zmysle článku 101 ZFEÚ na jednej strane a právo jednotlivca uplatniť si nárok na náhradu škody utrpenej v dôsledku kartelových dohôd na druhej strane.

3. Súdny dvor teda musí v tejto veci preskúmať zjavne protichodné záujmy spojené so zabezpečením účinného uplatňovania článku 101 ZFEÚ a možnosťou údajného poškodeného získať prístup k informáciám³, ktoré chce použiť ako dôkaz v občianskom súdnom konaní o náhradu škody proti členovi kartelu a ktoré teda tejto strane môžu pomôcť uplatniť si v občianskom súdnom konaní právo na účinný prostriedok nápravy za porušenie článku 101 ZFEÚ. Základné právo na účinný prostriedok nápravy v takýchto prípadoch podľa mňa zaručuje článok 47 v spojení s článkom 51 ods. 1 Charty základných práv

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205.

3 — Ktoré má k dispozícii orgán členského štátu, v tomto prípade vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže určený v súlade s článkom 35 nariadenia č. 1/2003.

Európskej únie (ďalej len „Charta“)⁴ vykladaný so zreteľom na článok 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDLP“)⁵, ktorý sa týka práva na spravodlivé súdne konanie, a na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva.

II — Konanie vo veci samej a prejudiciálna otázka

4. Rozhodnutiami z januára 2008, ktoré medzičasom nadobudli vykonateľnosť, uložil Bundeskartellamt Spolkovej republiky Nemecko (Federálny kartelový úrad) opierajúc sa okrem iného o článok 81 ES (teraz článok 101 ZFEÚ) trom najväčším európskym výrobcom dekoratívnych papierov (špeciálne papiere slúžiace na povrchovú úpravu drevených kompozitných materiálov) a piatim osobne zodpovedným jednotlivcom

pokuty v celkovej výške 62 000 000 eur za dohody týkajúce sa cien a výrobných kapacít. Rozhodnutia vychádzali okrem iného z informácií a podkladov, ktoré Bundeskartellamt získal v rámci svojho programu zhovievavosti.

5. Spoločnosť Pfeleiderer AG (ďalej len „spoločnosť Pfeleiderer“) je odberateľkou dekoratívnych papierov a patrí k trom najväčším svetovým výrobcom drevených kompozitných materiálov, povrchových úprav a laminátových podláh. Uviedla, že od výrobcov dekoratívneho papiera, proti ktorým sa vedie konanie, za posledné tri roky odobrala tovar v hodnote vyše 60 000 000 eur. Na účely prípravy občianskoprávných žalôb o náhradu škody požiadala listom z 26. februára 2008 Bundeskartellamt, aby jej bolo umožnené nahliadnúť do všetkých spisov týkajúcich sa konania o udelení pokút v oblasti kartelového práva vo veci dekoratívneho papiera.

4 — Podľa článku 6 ods. 1 ZEÚ „Únia uznáva práva, slobody a zásady uvedené v Charte základných práv Európskej únie zo 7. decembra 2000 upravenej 12. decembra 2007 v Štrasburgu, ktorá má rovnakú právnu silu ako zmluva“.

5 — Podpísaný v Ríme 4. novembra 1950. Podľa článku 6 ods. 3 ZEÚ „základné práva tak, ako sú zaručené Európskym dohovorem o ochrane ľudských práv a základných slobôd a ako vyplývajú z ústavných tradícií spoločných pre členské štáty, predstavujú všeobecné zásady práva Únie“. Pozri tiež článok 52 ods. 3 Charty, ktorý stanovuje: „V rozsahu, v akom táto charta obsahuje práva, ktoré zodpovedajú právam zaručeným v Európskom dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zmysel a rozsah týchto práv je rovnaký ako zmysel a rozsah práv ustanovených v uvedenom dohovore. Toto ustanovenie nebráni tomu, aby právo Únie priznávalo širší rozsah ochrany týchto práv.“

6. Po tom, čo spoločnosť Pfeleiderer získala tri rozhodnutia o uložení pokút v anonynej forme, ako aj zoznam dôkazov zistených pri vyšetrovaní, požiadala v druhom liste výslovne aj o nahliadnutie do žiadostí o zhovievavosť, podkladov dobrovoľne predložených spolupracujúcimi subjektami a zhromaždených dôkazov. Listom zo 14. októbra 2008 oznámil Bundeskartellamt spoločnosti

Pfleiderer, že zamýšľa žiadosti vyhovieť len čiastočne a umožniť len nahliadnutie do spisu, z ktorého budú predtým vybraté obchodné dokumenty dôvernej povahy, interné podklady a podklady v zmysle bodu 22 oznámenia Bundeskartellamt o zhovievavosti⁶.

7. Proti tomuto rozhodnutiu podala spoločnosť Pfleiderer žalobu na Amtsgericht Bonn (miestny súd).

8. Amtsgericht vydal najprv 3. februára 2009 uznesenie, v ktorom v podstate vyhovel žalobe spoločnosti Pfleiderer. Uviedol v ňom, že podľa § 406e Strafprozessordnung (nemecký trestný poriadok, ďalej len „StPO“)⁷, ktorý upravuje právo poškodeného na nahliadnutie do spisu v trestnom konaní, a podľa § 46

ods. 1 a ods. 3 poslednej časti štvrtej vety Gesetz über Ordnungswidrigkeiten (nemecký zákon o správnych deliktach, ďalej len „OWiG“), ktorý sa primerane uplatňuje na konania o správnych deliktach (v oblasti kartelového práva), môže právny zástupca poškodeného v jeho záujme nazrieť do spisov, ako aj nahliadnúť do úradne zabezpečených dôkazných prostriedkov, pokiaľ preukáže oprávnený záujem. Podľa vnútroštátneho súdu treba spoločnosť Pfleiderer považovať za poškodeného, pretože je potrebné vychádzať z toho, že v dôsledku kartelových dohôd obmedzujúcich hospodársku súťaž zaplatila za tovar zakúpený od členov kartelu prehnané ceny. Oprávnený záujem existuje aj vtedy, ak chce poškodený nahliadnúť do spisov na účely prípravy občianskoprávných žalôb o náhradu škody. Je potrebné umožniť aj nahliadnutie do takých častí spisov, ktoré žiadatelia o zhovievavosť dobrovoľne poskytli Bundeskartellamt a vzhľadom na to sa týkajú údajov v zmysle bodu 22 oznámenia Bundeskartellamt o zhovievavosti. Právo na nahliadnutie do spisu je v súvislosti s dokumentmi patriacimi k obchodnému tajomstvu a internými podkladmi (t. j. zápisnicami z rokovania úradu alebo korešpondenciou v rámci Európskej siete pre hospodársku súťaž ESHS týkajúcou sa prerozdelenia vecí) obmedzené. Rozsah tohto práva je potrebné určiť po dôkladnom zvážení a obmedzuje sa na časti spisov potrebné na preukázanie nárokov na náhradu škodu.

6 — Bod 22 oznámenia Bundeskartellamt č. 9/2006 zo 7. marca 2006 o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch (ďalej len „oznámenie Bundeskartellamt o zhovievavosti“) stanovuje: „Bundeskartellamt zamietne v rámci zákonom priznanej právomoci voľnej úvahy žiadosti súkromných tretích osôb o nahliadnutie do spisov alebo o poskytnutie informácií vtedy, ak sa budú týkať žiadosti o odpustenie alebo zníženie pokuty a dôkazov predložených v súvislosti s touto žiadosťou.“ Oznámenie je k dispozícii na adrese http://www.bundeskartellamt.de/wEnglisch/download/pdf/06_Bonusregelung_e.pdf.

7 — § 406e StPO, ktorý má názov „Nahliadnutie do spisov“, stanovuje:

„1. Ak právny zástupca preukáže oprávnený záujem, môže v záujme poškodeného nazrieť do spisov, ktoré má súd k dispozícii alebo ktoré by mu museli byť predložené v prípade trestného stíhania, ako aj nahliadnúť do úradne zabezpečených dôkazných prostriedkov...“

2. Nahliadnutie do spisov sa musí odoprieť, pokiaľ odporuje dôležitým záujmom obvineného alebo iných osôb, ktoré sú hodné ochrany. Môže byť odopreté, ak by tým mohol byť ohrozený účel vyšetrovania alebo by sa výrazne predĺžilo konanie...“

9. Na základe námietky proti tomuto uzneseniu Amtsgericht Bonn vrátil vec na nové konanie. Chcel by sa pridržať svojho doterajšieho právneho názoru, avšak usudzuje, že zamýšľaným rozhodnutím by nepriamo vyhlásil platné znenie oznámenia Bundeskartellamt o zhovievavosti za nezlučiteľné s § 406e StPO a § 46 ods. 1 OWiG. Má pritom na mysli najmä bod 22 oznámenia Bundeskartellamt o zhovievavosti.

10. Vnútroštátny súd však usudzuje, že zamýšľané rozhodnutie by mohlo byť v rozpore s článkami 11 a 12 nariadenia č. 1/2003 a s článkom 10 druhým odsekom ES (teraz článok 4 ods. 3 ZEÚ) v spojení s článkom 3 ods. 1 písm. g) ES. Články 11 a 12 nariadenia č. 1/2003 zavádzajú podľa vnútroštátneho súdu Komisiu a vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže členských štátov k úzkej spolupráci a stanovujú vzájomnú výmenu informácií vrátane dôverných informácií na účely ich použitia ako dôkazov v konaní na uplatnenie článkov 81 a 82 ES (teraz článkov 101 a 102 ZFEÚ). Účinnosť a funkčnosť týchto ustanovení by mohla vyžadovať, aby pri konaniach o pokutách v oblasti práva hospodárskej súťaže EÚ nebolo poškodenej tretej strane umožnené nahliadnutie do žiadostí o zhovievavosť a do podkladov dobrovoľne poskytnutých spolupracujúcimi subjektami. Ak by bol Bundeskartellamt pri znížení úrovne ochrany povinný umožniť tretím stranám

nahliadnutie do žiadostí o zhovievavosť v rozpore s bodom 22 svojho oznámenia o zhovievavosti, malo by to dva závažné dôsledky.

11. Na jednej strane by Komisia už Bundeskartellamt nepredkladala žiadne informácie, ktoré by vychádzali zo žiadostí o zhovievavosť. Ani ostatní členovia ESHS by mu už nepredkladali žiadne takéto informácie, pokiaľ by vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže iných členských štátov prijali opatrenia na ochranu pred sprístupnením v rámci svojich vnútroštátnych programov zhovievavosti v zmysle modelového programu zhovievavosti ESHS⁸. Tým by bola nielen citelne narušená spolupráca v rámci ESHS, ale už by ani nebolo možné účinné rozdeľovanie vecí v rámci siete. To by znamenalo celkové spochybnenie funkčnosti ESHS.

12. Na druhej strane by existovalo riziko, že by boli podniky odradené od spolupráce v rámci programu zhovievavosti, nepodávali by informácie o karteloch a kartely by zostávali neodhalené, lebo žiadateľ o zhovievavosť

8 — Prijatý 29. septembra 2006, k dispozícii na adrese http://ec.europa.eu/competition/ecn/model_leniency_en.pdf.

by sa bál, že podklady a informácie, ktoré dobrovoľne predložil, budú proti nemu priamo použité v občianskoprávných žalobách o náhradu škody. Tým by mal žiadateľ o zhovievavosť dokonca horšie postavenie než iní členovia kartelu, ktorí nespolupracujú s orgánmi hospodárskej súťaže.

13. Vzhľadom na tieto pochybnosti sa Amtsgericht rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Majú sa ustanovenia práva Spoločenstva týkajúce sa kartelov, najmä články 11 a 12 nariadenia č. 1/2003, ako aj článok 10 druhý odsek ES v spojení s článkom 3 ods. 1 písm. g) ES, vykladať v tom zmysle, že osobám poškodeným kartelom nesmie byť na účely uplatnenia občianskoprávných nárokov umožnené nahliadnuť do žiadostí o zhovievavosť a do informácií a podkladov dobrovoľne predložených žiadateľom o zhovievavosť v tejto súvislosti, ktoré získal orgán hospodárskej súťaže členského štátu na základe vnútroštátneho programu zhovievavosti v rámci konania o uložení pokuty zameraného (aj) na uplatnenie článku 81 ES?“

III — Konanie pred Súdny dvorom

14. Spoločnosti Pfeleiderer, Firma Felix Schoeller Holding GmbH & Co. KG a Firma Technocell Dekor GmbH & Co. KG, Arjo Wiggins Deutschland GmbH, vlády Belgicka, Českej republiky, Nemecka, Holandska, Cypru, Španielska a Talianska, Komisia a Dozorný orgán EZVO predložili písomné návrhy. Pojednávanie sa uskutočnilo 14. septembra 2010. Vlády Belgicka, Cypru a Holandska nepredložili na pojednávaní pripomienky. Spoločnosť Munksjö Paper GmbH pripomienky na pojednávaní predložila.

15. Podľa spoločnosti Pfeleiderer je konanie vo veci samej čisto vnútroštátnym sporom, ktorý je založený na nemeckom procesnom práve. Tvrdí, že Amtsgericht rozhodol správne, keď uviedol, že odopretie nahliadnutia do predmetných informácií súvisiacich so žiadosťami o zhovievavosť na základe bodu 22 oznámenia Bundeskartellamt o zhovievavosti je nezlučiteľné s § 406e StPO. Spoločnosť Pfeleiderer zastáva názor, že odpoveď na otázku položenú Amtsgericht by mala byť záporná, lebo právne predpisy EÚ nie sú v tejto oblasti dostatočne konkrétne a prípadné ďalšie nástroje výkladu, napríklad modelový program zhovievavosti ESHS, sú nielenže nepresné, ale nemajú ani potrebnú záväznú povahu.

16. Spoločnosti Firma Felix Schoeller Holding GmbH & Co. KG a Firma Technocell Dekor GmbH & Co. KG, Arjo Wiggins Deutschland GmbH, vlády Belgicka, Českej republiky, Nemecka, Holandska, Cypru, Španielska a Talianska v zásade zastávajú názor, že osobám poškodeným kartelom nesmie byť na účely uplatnenia občianskoprávnych nárokov umožnené nahliadnutie do žiadostí o zhovievavosť a do informácií a podkladov, ktoré žiadatelia o zhovievavosť dobrovoľne predložili orgánu hospodárskej súťaže členského štátu na základe vnútroštátneho programu zhovievavosti v rámci konania o uložení pokuty okrem iného podľa článku 101 ZFEÚ.

17. Komisia v zásade zastáva názor, že treba rozlišovať medzi dobrovoľnými vyhláseniami žiadateľov o zhovievavosť nazývanými „vyhlásenia spoločností“, v ktorých uvedú svoje vedomosti o karteli a svoju úlohu v ňom a ktoré vypracúvajú konkrétne na účely vnútroštátneho programu zhovievavosti⁹, a ďalšími už existujúcimi dokumentmi predloženými žiadateľmi o zhovievavosť. Osobám poškodeným kartelom by podľa Komisie nemalo byť na účely uplatnenia občianskoprávnych nárokov umožnené nahliadnutie do vyhlásení

spoločností, lebo tým by mal žiadateľ o zhovievavosť horšie postavenie než iní členovia kartelu, čo by narušilo účinnosť programu zhovievavosti. Komisia tvrdí, že umožnenie nahliadnuť do ostatných podkladov predložených žiadateľom o zhovievavosť treba zvážiť v závislosti od konkrétneho prípadu. Analogicky uvádza svoj postup v súvislosti s poskytovaním informácií, ktoré má k dispozícii, vnútroštátnym súdom v súlade s článkom 15 ods. 1 nariadenia č. 1/2003.¹⁰

18. Podľa Dozorného orgánu EZVO vzhľadom na to, že vo väčšine programov zhovievavosti v EÚ je stanovené ústne konanie¹¹, ktorého cieľom je chrániť vyhlásenia spoločností pred zverejnením v rámci občianskoprávnych konaní o náhradu škody, účinnosť práva hospodárskej súťaže EÚ ani nijaké z jeho ustanovení nebráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej členský štát umožní prípadnému žalobcovi, ktorý si proti členom nezákonného tajného kartelu uplatňuje občianskoprávny nárok na náhradu škody, nahliadnuť do

9 — Pozri analogicky bod 31 oznámenia Komisie z roku 2006 o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch (ďalej len „oznámenie o zhovievavosti“) (Ú. v. EÚ C 298, s. 17).

10 — Pozri tiež oznámenie Komisie o spolupráci medzi Komisiou a súdmi členských štátov EÚ pri uplatňovaní článkov 81 a 82 ES (Ú. v. EÚ C 101, 2004, s. 54). Bod 26 stanovuje, že „Komisia môže vnútroštátnym súdom odprieť poskytnutie informácií v prípade, že prevažujú dôvody spojené s potrebou chrániť záujmy Spoločenstva alebo zabrániť zasahovaniu do jeho fungovania a nezávislosti, najmä ak by bolo ohrozené plnenie úloh, ktorými bolo poverené... Komisia preto bez súhlasu žiadateľa o zhovievavosť neposkytne vnútroštátnym súdom informácie, ktoré jej tento žiadateľ dobrovoľne predložil“ [neoficiálny preklad].

11 — Pozri napríklad bod 32 oznámenia o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 9). Pozri tiež bod 28 modelového programu zhovievavosti ESHS (už citovaný v poznámke pod čiarou 8).

podkladov súvisiacich so žiadosťou o zhovievavosť, ktoré získal vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže.

s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie¹², a so súvisiacou judikatúrou Súdneho dvora by teda bola ne-náležitá, lebo by mohla nesprávne obmedziť podľa všetkého širšie právo na nahliadnutie do dôkazov na účely súdneho uplatnenia občianskoprávneho nároku, ktoré údajnému poškodenému vyplýva z § 406e StPO.

IV — Úvodné pripomienky

19. Podľa môjho názoru je v súvislosti s konaním vo veci samej užitočné zdôrazniť niekoľko dôležitých skutočností, ktoré vyplývajú z návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Po prvé o nahliadnutie do osobitných informácií v konaní vo veci samej nežiada bežný občan v zmysle vnútroštátnych právnych predpisov o transparentnosti. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania je naopak jasné, že spoločnosť Pfeleiderer má v zásade osobitné procesné práva podľa nemeckej právnej úpravy o prístupe k informáciám, ktoré má Bundeskartellamt k dispozícii v súvislosti s kartelom, lebo sa považuje za stranu, ktorá v dôsledku kartelovej dohody utrpela škodu a má oprávnený záujem na nahliadnutí do týchto informácií na účely prípravy občianskoprávnych žalôb o náhradu škody. Za takýchto okolností súd podľa § 406e StPO umožní nahliadnúť nie samotnej spoločnosti Pfeleiderer, ale jej právnomu zástupcovi. Akákoľvek analógia s právnou úpravou týkajúcou sa transparentnosti a prístupu verejnosti k dokumentom, napríklad

20. Po druhé vyšetrowanie konkrétneho porušenia práva hospodárskej súťaže sa v konaní vo veci samej skončilo prijatím rozhodnutia o uložení pokuty okrem iného podľa článku 101 ZFEÚ, ktoré už nie je možné súdne preskúmať. Za týchto okolností nahliadnutie do sporných informácií nemôže ohroziť vyšetrowanie predmetného porušenia práva ani ovplyvniť jeho výsledok. Je teda potrebné rozlišovať medzi týmto prípadom a prípadmi, keď poškodená tretia strana žiada o nahliadnutie do informácií, ktoré má k dispozícii vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže, skôr, než tento orgán prijme rozhodnutie v súlade s právom hospodárskej súťaže EÚ. Treba však zodpovedať aj otázku, či by nahliadnutie do predmetnej kategórie informácií, čiže do informácií a podkladov dobrovoľne poskytnutých v rámci programu zhovievavosti, mohlo vo všeobecnosti ohroziť proces vyšetrowania v súvislosti s porušením článku 101 ZFEÚ, a teda aj presadzovanie týchto ustanovení zo

12 — Ú. v. ES L 145, s. 43; Mim. vyd. 01/003, s. 331. Dodávam, že Firma Felix Schoeller Holding GmbH & Co. KG, Firma Technocell Dekor GmbH & Co. KG, nemecká vláda, španielska vláda a Komisia vyjadřili vo svojich prednesoch na pojednávaní pochybnosti o možnosti uplatniť *per analogiam* toto nariadenia v kontexte prejednávanej veci.

strany Bundeskartellamt a ďalších vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže v súlade s právomocami a povinnosťami, ktoré im vyplývajú z nariadenia č. 1/2003.

poskytol vnútroštátnemu orgánu hospodárskej súťaže, na systém spolupráce a výmeny informácií stanovený článkami 11 a 12 nariadenia č. 1/2003.

21. Po tretie otázka predložená Amtsgericht je zameraná na právo nahliadnúť do informácií a dokladov poskytnutých žiadateľom o zhovievavosť. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa zdá, že podľa Amtsgericht je právo na nahliadnutie obmedzené, pokiaľ ide o obchodné dokumenty dôvernej povahy a interné podklady¹³. Nič pritom nenaznačuje, že by mal Amtsgericht v úmysle prehodnotiť svoj názor na túto vec. V týchto návrhoch preto preskúvam otázku nahliadnutia do informácií a dokladov poskytnutých žiadateľom o zhovievavosť za predpokladu, že nejde o obchodné dokumenty dôvernej povahy a ani interné podklady.

V — Posúdenie

22. Amtsgericht svojou otázkou žiada o usmernenie týkajúce sa okrem iného možného vplyvu nahliadnutia poškodeného¹⁴ do informácií, ktoré žiadateľ o zhovievavosť

23. Po nadobudnutí účinnosti nariadenia č. 1/2003 majú Komisia a orgány hospodárskej súťaže členských štátov¹⁵ právomoc uplatňovať články 101 a 102 ZFEÚ.¹⁶ Právomoci Komisie a orgánov hospodárskej súťaže členských štátov na uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ síce nie sú úplne zhodné, no výrazne sa prekrývajú, výsledkom čoho je decentralizovaný systém presadzovania práva založený na delených právomociach. Komisia má na základe nariadenia č. 1/2003 konkrétne podrobné právomoci na uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ. Naopak, orgány hospodárskej súťaže členských štátov a tiež vnútroštátne súdy¹⁷ uplatňujú na základe zásady procesnej autonómie články 101 a 102 ZFEÚ do veľkej miery podľa vnútroštátneho právneho poriadku¹⁸ za predpokladu dodržania

13 — Pozri bod 8 vyššie.

14 — Na účely žaloby o náhradu škody.

15 — Pozri článok 3 ods. 1 nariadenia č. 1/2003, z ktorého orgánom hospodárskej súťaže členských štátov a vnútroštátnym súdom vyplýva povinnosť uplatňovať články 101 a 102 ZFEÚ.

16 — Pozri najmä články 4 a 5 nariadenia č. 1/2003.

17 — V súlade s článkom 6 nariadenia č. 1/2003 majú vnútroštátne súdy právomoc uplatňovať články 101 a 102 ZFEÚ.

18 — Pozri však článok 5 nariadenia č. 1/2003 špecifikujúci rozhodnutia, ktoré môžu vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže pri uplatňovaní článkov 101 a 102 ZFEÚ prijať.

zásady rovnocennosti¹⁹ a zásady účinnosti²⁰. Podľa môjho názoru musia členské štáty okrem iného na základe článku 4 ods. 3 ZEÚ a nariadenia č. 1/2003²¹ zabezpečiť na svojom území účinné uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ.²²

24. S cieľom obmedziť nezhodné uplatňovanie delených právomocí a bez ohľadu na procesnú autonómiu, ktorú v zásade majú vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže, kapitola IV nariadenia č. 1/2003 nazvaná „Spolupráca“ stanovuje niekoľko procesných pravidiel zameraných na zabezpečenie koordinovaného a účinného fungovania systému delených právomocí. Komisia a vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže v podstate tvoria sieť²³ verejných orgánov, ktoré v úzkej spolupráci uplatňujú pravidlá hospodárskej súťaže EÚ.²⁴ Na základe tejto kapitoly vznikol medzi členmi ESHS systém²⁵, ktorý okrem iného upravuje delbu práce a rozdeľovanie vecí medzi jedným alebo viacerými vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže a Komisiou, ako aj koherentné uplatňovanie pravidiel hospodárskej súťaže EÚ. Podľa môjho názoru musia vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže

19 — Dodržanie zásady rovnocennosti predpokladá, že predmetné vnútroštátne pravidlo sa aplikuje nezávisle od toho, či ide o porušenie súťažného práva EÚ, alebo vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže (pozri analogicky rozsudky z 1. decembra 1998, Levez, C-326/96, Zb. s. I-7835, bod 41; zo 16. mája 2000, Preston a i., C-78/98, Zb. s. I-3201, bod 55, a z 29. októbra 2009, Pontin, C-63/08, Zb. s. I-10467, bod 45). Rád by som poznamenal, že vo veci, ktorú rieši Súdny dvor, sa neuvádza, že treba rozlišovať medzi umožnením nahliadnuť do informácií, ktoré poskytol žiadateľ o zhovievavosť Bundeskartellamt, tretej strane v závislosti od toho, či sa daný prípad vzťahuje na vnútroštátne právo hospodárskej súťaže alebo článok 101 ZFEÚ.

20 — Pozri okrem iného rozsudky zo 14. decembra 1995, Peterbroeck, C-312/93, Zb. s. I-4599, bod 12; zo 4. júla 2006, Adeneler a i., C-212/04, Zb. s. I-6057, bod 95; z 28. júna 2007, Bonn Fleisch, C-1/06, Zb. s. I-5609, bod 41, a zo 7. septembra 2006, Marrosu a Sardino, C-53/04, Zb. s. I-7213, bod 52. Podľa ustálenej judikatúry procesné pravidlo stanovené vnútroštátnym právnym poriadkom členského štátu nesmie prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré vyplývajú z právneho poriadku EÚ (zásada účinnosti) (pozri okrem iného rozsudok z 15. apríla 2010, Barth, C-542/08, Zb. s. I-3189, bod 17 a tam citovanú judikatúru).

21 — Pozri najmä články 5 a 6.

22 — Po prijatí a nadobudnutí účinnosti nariadenia č. 1/2003 musia teda vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže v súvislosti s podnikaním aktívne presadzovať účinné uplatňovanie článkov 101 a 102 ZFEÚ, a tým si plniť povinnosti, ktoré im z týchto ustanovení vyplývajú. Súdny dvor vo svojom rozsudku CIF navyše uviedol, že „hoci samotné články [101 a 102 ZFEÚ] sa vzťahujú len na výkon podnikania, a nie na zákony a nariadenia prijímané členskými štátmi, napriek tomu z ich výkladu v spojení s článkom [4 ods. 3 ZEÚ], ktorý stanovuje povinnosť spolupráce, vyplýva pre členské štáty povinnosť nezavádzať ani neponechávať v platnosti opatrenia, či už legislatívnej, alebo regulačnej povahy, ktoré by mohli spôsobiť neúčinnosť pravidiel hospodárskej súťaže platných pre podniky“ (rozsudok z 9. septembra 2003, CIF, C-198/01, Zb. s. I-8055, bod 45 a tam citovaná judikatúra).

23 — ESHS.

24 — Pozri odôvodnenie č. 15 nariadenia č. 1/2003.

25 — Pozri napríklad oznámenie Komisie o spolupráci v rámci siete orgánov hospodárskej súťaže (Ú. v. EÚ C 101, 2004, s. 43) (ďalej len „oznámenie o spolupráci“) a spoločné vyhlásenie Rady a Komisie o fungovaní siete orgánov hospodárskej súťaže (ďalej len „spoločné vyhlásenie“), ktoré je dispozíciou na adrese http://ec.europa.eu/competition/ecn/joint_statement_en.pdf. V oznámení o spolupráci sú stanovené predovšetkým podrobnosti o praktických spôsoboch uplatňovania článkov 11 a 12 nariadenia č. 1/2003. Podľa bodu 72 a prílohy oznámenia o spolupráci majú vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže povinnosť uznať a dodržiavať zásady, ktoré sú v nich stanovené, vrátane zásad v oblasti ochrany žiadateľov o zhovievavosť.

pri svojej činnosti zabezpečiť účinné plnenie svojich povinností v oblasti spolupráce podľa nariadenia č. 1/2003.

25. Hoci nariadenie č. 1/2003 ani oznámenie o spolupráci neobsahujú nijaké ustanovenie o umožnení nahliadnuť do informácií dobrovoľne predložených žiadateľom o zhovievavosť tretím stranám²⁶, bod 30 modelového programu zhovievavosti ESHS stanovuje, že „orgány hospodárskej súťaže si vymieňajú ústne vyhlásenia vykonané v rámci tohto programu v súlade s článkom 12 nariadenia č. 1/2003 len za predpokladu, že sú splnené podmienky stanovené v oznámení o spolupráci a ochrana proti zverejneniu poskytnutá prijímajúcim orgánom hospodárskej súťaže je rovnocenná s ochranou poskytnutou zasielajúcim orgánom hospodárskej súťaže“²⁷ [*neoficiálny preklad*].

26 — Body 26 až 28 oznámenia o spolupráci (už citované v poznámke pod čiarou 25) sa týkajú výmeny a používania dôverných informácií Komisiou a vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže v súlade s článkom 12 nariadenia č. 1/2003, zatiaľ čo body 37 až 42 oznámenia o spolupráci sa týkajú najmä zasielania informácií vyplývajúcich zo žiadostí o zhovievavosť medzi členmi ESHS (Komisia a vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže) a ich používania týmito členmi. Pozri aj body 3 až 5 dôvodovej správy k modelovému programu zhovievavosti ESHS (už citovaný v poznámke pod čiarou 8).

27 — V bode 28 modelového programu zhovievavosti ESHS je upravená možnosť predkladať ústne žiadosti o zhovievavosť, zatiaľ čo bod 29 stanovuje, že nahliadnutie do záznamov o ústnych vyhláseniach žiadateľa nebude umožnené skôr, než orgán hospodárskej súťaže nepredloží stranám svoje vyhlásenie o námietkach. Pozri aj body 48 a 49 dôvodovej správy k modelovému programu zhovievavosti ESHS (už citovaný v poznámke pod čiarou 8).

26. Modelový program zhovievavosti ESHS je nezáväzný nástroj zameraný na uskutočnenie faktickej alebo „mäkkej“ harmonizácie programov zhovievavosti vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže s cieľom zabezpečiť, aby odlišnosti medzi programami zhovievavosti v rámci ESHS neodrádzali potenciálnych žiadateľov od predkladania žiadostí o zhovievavosť. Modelový program zhovievavosti ESHS teda upravuje zaobchádzanie, ktoré môže žiadateľ po zjednotení všetkých programov očakávať v každom štáte ESHS. Modelový program zhovievavosti ESHS je navyše zameraný aj na zníženie zaťaženia spojeného s viacnásobnými podaniami. Hoci tento nástroj podobne ako ďalšie nástroje, napríklad oznámenie o spolupráci alebo spoločné vyhlásenie, nemajú legislatívnu povahu, nemožno ignorovať ich praktické účinky predovšetkým vo vzťahu k činnosti vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže a Komisie. Je teda polutovaniahodné, že dokumenty ako modelový program zhovievavosti ESHS a spoločné vyhlásenie nie sú zverejnené v *Úradnom vestníku Európskej únie* na účely transparentnosti a budúceho využitia.

27. So zreteľom najmä na bod 30 modelového programu zhovievavosti ESHS a vzhľadom na neexistenciu zákonných ustanovení Európskej únie v tejto oblasti usudzujem, že rozdielne normy vnútroštátnych orgánov

hospodárskej súťaže, pokiaľ ide o umožnenie nahliadnuť do informácií dobrovoľne poskytnutých žiadateľmi o zhovievavosť tretím stranám, by teda mohli mať vplyv na ustanovenia o spolupráci v nariadení č. 1/2003.

vzhľadom na absenciu jednotného konania o zhovievavosti v súlade s právom EÚ a celoeurópskeho systému plne harmonizovaných programov zhovievavosti²⁹ môžu považovať za potrebné podať žiadosť všetkým orgánom, ktoré majú právomoc uplatňovať článok 101 ZFEÚ v súvislosti s porušením práva, nie sú dôkazy o tom, že by takéto okolnosti prevládali v konaní vo veci samej. Chcel by som tiež poznamenať, že vnútroštátny súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania jasne uviedol, že spoločnosť Pfeleiderer nežiada o nahliadnutie do informácií a podkladov, ktoré Bundeskartellamt získal v súlade s článkom 12 nariadenia č. 1/2003³⁰.

28. Z informácií v tejto veci, ktoré môže vnútroštátny súd preveriť, vyplýva, že švédsky orgán hospodárskej súťaže spolupracoval s Bundeskartellamt na vyšetrovaní predmetného porušenia práva. Nič však nenaznačuje, že iný vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže než Bundeskartellamt mal právomoc uplatniť článok 101 ZFEÚ vo vzťahu k predmetnému kartelu, čoho výsledkom by mohli byť viacnásobné konania pred viacerými orgánmi a možnosť prerozdelenia veci v súlade s článkom 11 nariadenia č. 1/2003.²⁸ Teda zatiaľ čo tendencia vzniku viacnásobných konaní pred vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže existuje v prípadoch, keď členovia kartelu žiadajú o zhovievavosť, lebo

28 — Pozri tiež najmä body 16 až 19 oznámenia o spolupráci (už citované v poznámke pod čiarou 25). Bod 16 stanovuje, že „aby sa zistili prípadné viacnásobné konania a zabezpečilo sa riešenie vecí náležitým orgánom hospodárskej súťaže, členovia siete musia byť už v počiatočnej fáze informovaní o veciach, v ktorých sa začalo konanie pred jednotlivými orgánmi hospodárskej súťaže“ [neoficiálny preklad]. Bod 17 oznámenia o spolupráci stanovuje, že nariadenie č. 1/2003 „vytvára mechanizmus vzájomného informovania orgánov hospodárskej súťaže s cieľom zabezpečiť účinné a rýchle prerozdelenie vecí. Článok 11 ods. 3 nariadenia Rady stanovuje, že orgány hospodárskej súťaže členských štátov konajúce na základe [článku 101 alebo 102 ZFEÚ] majú povinnosť informovať Komisiu pred alebo bezprostredne po začatí prvého úradného vyšetrovacieho opatrenia. Stanovuje tiež, že tieto informácie sa môžu poskytnúť orgánom hospodárskej súťaže iných členských štátov. Zmyslom článku 11 ods. 3 nariadenia Rady je umožniť sieti zisťovať viacnásobné konania a zabezpečiť prípadné prerozdelenie vecí, hneď ako jeden z orgánov začne predmetnú vec vyšetrovať.“ [neoficiálny preklad]

29. Zdá sa teda, že články 11 a 12 nariadenia č. 1/2003 nie sú na účely tohto konania relevantné a že tá časť prejudiciálnej otázky, ktorá sa týka týchto ustanovení, je

29 — Pozri bod 38 oznámenia o spolupráci (už citované v poznámke pod čiarou 25).

30 — Článok 12 nariadenia č. 1/2003 stanovuje, že Komisia a orgány hospodárskej súťaže členských štátov sú oprávnené vymieňať si a používať informácie na účely uplatňovania článkov 101 a 102 ZFEÚ.

hypotetická³¹, ako tvrdí Komisia vo svojich návrhoch.³² Vzhľadom na to, že v návrhu na začatie prejudiciálneho konania chýbajú akékoľvek konkrétne skutočnosti týkajúce sa otázky spolupráce podľa kapitoly IV nariadenia č. 1/2003, bolo by podľa mňa špekulatívne, keby Súdny dvor v tomto konaní rozhodol o tejto záležitosti.

účinné uplatňovanie článku 101 ZFEÚ týmto orgánom.

30. Vnútroštátny súd sa tiež pýta, či by nahliadnutie do informácií a podkladov dobrovoľne predložených žiadateľom o zhovievavosť vnútroštátnemu orgánu hospodárskej súťaže, ktoré tento orgán plánuje umožniť poškodenému, ktorý má v úmysle podať žalobu o náhradu škody, mohlo v budúcnosti ohroziť

31. Je jasné, že Komisia i orgány hospodárskej súťaže členských štátov zohrávajú dôležitú úlohu pri uplatňovaní článku 101 ZFEÚ v súvislosti s nezákonnými kartelovými dohodami. Vzhľadom na tajnú povahu kartelov, ktoré zakazuje článok 101 ZFEÚ, sa praktické odhaľovanie, vyšetrovanie týchto porušení práva, ktoré vzhľadom na svoj ničivý účinok na štruktúru hospodárskej súťaže často patria medzi najzávažnejšie porušenia súťažného práva³³, a teda v konečnom dôsledku aj zabránenie týmto porušeniam a ich postihovanie ukázali ako ťažké pre Komisiu i vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže.³⁴ Komisia podľa môjho názoru postupovala

31 — Podľa spoločnosti Pfeleiderer článku 11 a 12 nariadenia č. 1/2003 nie sú v tejto veci relevantné. Dozorný orgán EZVO vo svojich návrhoch s odvolaním sa na oznámenie o spolupráci upozornil na čisto vnútroštátnu povahu vecí, ktorú rieši Amtsgericht.

32 — Konanie upravené v článku 267 ZFEÚ je nástrojom spolupráce medzi Súdny dvorom a vnútroštátnymi súdmi, prostredníctvom ktorého Súdny dvor poskytuje vnútroštátnym súdom výklad právnych predpisov EÚ, ktorý potrebujú na rozhodnutie vnútroštátnych sporov. Duch spolupráce, ktorý musí v prejudiciálnom konaní prevládať, si vyžaduje, aby mal vnútroštátny súd na zreteli funkciu Súdneho dvora, ktorou je prispievať k výkonu súdnictva v členských štátoch, a nie vydávať poradné stanoviská vo všeobecných alebo hypotetických otázkach. Pozri rozsudok z 5. februára 2004, Schneider, C-380/01, Zb. s. I-1389, body 20 až 23 a tam citovanú judikatúru.

33 — A ktoré v prípade odhalenia a preukázania môžu viesť nielen k uloženiu vysokých pokút, ale v niektorých členských štátoch aj k uloženiu trestov odňatia slobody.

34 — Pozri analogicky rozsudok zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia (spojené veci C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, body 55 až 57), v ktorom Súdny dvor uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že zákaz podieľania sa na postupoch a dohodách, ktoré sú v rozpore s hospodárskou súťažou, ako aj potenciálne postihy v tomto smere sú dobre známe, je bežné, že činnosti spojené s týmito postupmi a dohodami sa uskutočňujú nezákonným spôsobom, stretnutia sú tajné, často sa uskutočňujú v nečlenských krajinách a súvisiaca dokumentácia je obmedzená na minimum. Ak sa aj Komisii podarí získať explicitný dôkaz o nezákonnom kontakte medzi obchodníkmi, napríklad zápis zo stretnutia, za normálnych okolností je len ťažké dokázať a preto je často potrebné rekonštruovať niektoré podrobnosti dedukciou. Vo väčšine prípadov treba existenciu postupov alebo dohôd odporujúcich hospodárskej súťaži vyvodíť z mnohých náhod a indícií, ktoré môžu spolu predstavovať dôkaz o porušení pravidiel hospodárskej súťaže, pokiaľ neexistuje iné prijateľné vysvetlenie.

oportunisticky³⁵, keď po roku 1996 prijatím oznámenia o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch³⁶ zaviedla program zhovievavosti, ktorým odmeňuje spoluprácu členov kartelu vedúcu k odhaľovaniu a postihovaniu kartelov oslobodením od pokút a ich znížením. Z oznámenia o zhovievavosti z roku 2006³⁷ vyplýva, že podľa Komisie „záujem spotrebiteľov a občanov o to, aby sa odhalili a potrestali tajné kartely, prevažuje nad záujmom pokutovať podniky, ktoré Komisii umožnia odhaliť a potrestať uvedené praktiky... Komisia zastáva názor, že spolupráca podniku pri odhaľovaní existencie kartelu má nezastupiteľnú hodnotu“³⁸. Prínos takéhoto programu podľa môjho názoru presahuje rámec odhaľovania a postihovania jednotlivých porušení práva a vedie k nastoleniu všeobecnej atmosféry neistoty medzi

potenciálnymi členmi kartelov, ktorá môže brániť ich skutočnému vytváraniu.

32. Oznámenie o zhovievavosti teda transparentným spôsobom stanovuje pravidlá a postupy, na základe ktorých môžu žiadatelia o zhovievavosť predvídať, ako s nimi bude Komisia zaobchádzať. Transparentnosť a predvídateľnosť sú podľa môjho názoru nevyhnutné na účinné fungovanie programu zhovievavosti Komisie, lebo neistota v súvislosti so zaobchádzaním zo strany Komisie by mohla odradiť prípadných žiadateľov. Súdny dvor navyše rozhodol, že spolupráca podniku s Komisiou môže byť dôvodom na zníženie pokuty v rámci programu zhovievavosti, ak Komisii skutočne umožní splniť jej úlohu, ktorou je preukázanie existencie porušenia a jeho ukončenie.³⁹ Podnik, ktorý spolupracuje s Komisiou v súlade s podmienkami oznámenia o zhovievavosti, má legitímnu dôveru, že jeho pokuta bude znížená o určité percento.⁴⁰ Komisia okrem toho v súlade so

35 — Použitím tohto výrazu nemám v úmysle naznačiť, že Komisia mohla postupovať nesprávne, ale že prijala sériu opatrení, ktoré sú podľa nej v konečnom dôsledku prospesné pre hospodársku súťaž.

36 — Rád by som poznamenal, že nariadenie č. 1/2003 a nariadenie Komisie (ES) č. 773/2004 zo 7. apríla 2004, ktoré sa týka vedenia konania Komisiou podľa článkov 81 a 82 Zmluvy o založení ES (Ú. v. EÚ L 123, s. 18; Mim. vyd. 08/003, s. 81), neupravuje uskutočňovanie programu zhovievavosti Komisiou.

37 — Pozri poznámku pod čiarou 9 vyššie.

38 — Pozri body 3 a 4 oznámenia o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 9).

39 — Pozri v tomto zmysle rozsudky zo 16. novembra 2000, SCA Holding/Komisia, C-297/98 P, Zb. s. I-10101, bod 36, a z 28. júna 2005, Dansk Rørintustri a i./Komisia, spojené veci C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Zb. s. I-5425, bod 399.

40 — Pozri rozsudok z 28. júna 2005, Dansk Rørintustri a i./Komisia, už citovaný v poznámke pod čiarou 39, bod 188. Pozri tiež bod 38 oznámenia o zhovievavosti, podľa ktorého „Komisia si uvedomuje, že toto oznámenie vyvolá očakávanie, na ktoré sa podniky môžu pri odhaľovaní existencie kartelu pred Komisiou legitímne spoliehať“.

svojím oznámením o zhovievavosti v zásade neumožňuje nahliadnutie do vyhlásenia spoločnosti, ktoré urobil žiadateľ o zhovievavosť.⁴¹ Komisia navyše akceptuje aj ústne

podávanie⁴² takýchto vyhlásení spoločností.⁴³ Oznámenie o zhovievavosti však neupravuje možnosť odopretia nahliadnúť tretím stranám do už existujúcich dokumentov⁴⁴ poskytnutých žiadateľom o zhovievavosť v rámci tohto oznámenia.

41 — Pozri body 6, 7 a 33 oznámenia o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 9). Pozri tiež bod 29 modelového programu zhovievavosti ESHS (už citovaný v poznámke pod čiarou 8). Bod 6 oznámenia o zhovievavosti stanovuje, že pokiaľ ide o tieto dobrovoľné vyhlásenia známe ako vyhlásenia spoločností, „ukázalo sa, že takéto iniciatívy sú užitočné pri efektívnom vyšetrovaní a pomáhajú ukončiť porušovanie práva kartelmi a nemali by sa potláčať súdnymi príkazmi na sprístupnenie skutočností, ktoré sú vydávané v civilnom konaní. Prípadných žiadateľov o zhovievavosť môže totiž odradiť od spolupráce s Komisiou v súlade s týmto oznámením skutočnosť, že by to mohlo zhoršiť ich postavenie v civilnom konaní v porovnaní s podnikmi, ktoré nespolupracujú s Komisiou. Takýto neželaný efekt by významne poškodil verejný záujem o to, aby sa zabezpečilo efektívne verejnoprávne vymáhanie uplatňovania článku [101 ZFEÚ] v kartelových prípadoch a týmto spôsobom aj následné alebo súbežné efektívne občianskoprávne vymáhanie uplatňovania tohto článku.“ Pozri aj bod 47 dôvodovej správy k modelovému programu zhovievavosti ESHS, ktorý stanovuje, že „členovia ESHS sú veľkými zástancami účinných občianskoprávných konaní o náhradu škody proti členom kartelov. Považujú však za nenáležité, aby mali podniky, ktoré s nimi spolupracujú na odhaľovaní kartelov, v občianskoprávných konaniach o náhradu škody horšie postavenie než členovia kartelu, ktorí odmietajú spolupracovať. Sprístupnenie vyhlásení poskytnutých osobitne orgánom hospodárskej súťaže v rámci tohto programu zhovievavosti v občianskoprávných konaniach o náhradu škody by však mohlo viesť práve k tomu, a keďže by odrádzalo od spolupráce v rámci programov zhovievavosti orgánov hospodárskej súťaže, mohlo by ohroziť účinnosť boja orgánov hospodárskej súťaže proti kartelom. Takýto výsledok by negatívne vplýval aj na boj proti kartelom v ďalších štátoch. Riziko, že žiadateľ dostane príkaz na sprístupnenie skutočností, do istej miery závisí od dotknutých území a od povahy kartelu, na ktorom sa podieľal...“ [neoficiálny preklad].

33. Z právnych predpisov EÚ vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže nevyplýva výslovná povinnosť uskutočňovať program zhovievavosti v súvislosti s kartelovými dohodami, ktoré porušujú článok 101 ZFEÚ, pričom

42 — Podľa bodu 9 písm. a) oznámenia o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 9) vyhlásenie spoločnosti v takom rozsahu, v akom je známe žiadateľovi v čase podania žiadosti, obsahuje: – podrobný opis dohovorov v rámci údajného kartelu vrátane napr. jeho cieľov, činností a fungovania; informácie o príslušnom výrobku alebo službe, geografickom pokrytí, trvaní a odhadovaných tržových objemoch ovplyvnených údajným kartelom; príslušný dátum, miesto, obsah a mená účastníkov stretnutí údajného kartelu, všetky dôležité informácie súvisiace s dôkazmi poskytnutými na podloženie svojej žiadosti; – meno a adresu právnickej osoby, ktorá predkladá žiadosť o oslobodenie od pokuty, ako aj mená a adresy všetkých ostatných podnikov, ktoré mali alebo majú účasť na údajnom karteli; – mená, postavenie, pracovné a v prípade potreby aj domáce adresy všetkých osôb, o ktorých je žiadateľovi známe, že sú alebo boli zapojené do činnosti údajného kartelu, vrátane tých osôb, ktoré boli zapojené v žiadateľovom mene; – informácie o tom, s ktorými ďalšími orgánmi hospodárskej súťaže žiadateľ v EÚ alebo mimo EÚ nadviazal, alebo zamýšľa nadviazať kontakt v súvislosti s údajným kartelom.

43 — Pozri bod 32 oznámenia o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 9). Pozri tiež bod 28 modelového programu zhovievavosti ESHS (už citovaný v poznámke pod čiarou 8).

44 — Oznámenie o zhovievavosti osobitne nedefinuje výraz „už existujúce dokumenty“. Podľa môjho názoru však ide o „iné dôkazy súvisiace s údajným kartelom, ktorými žiadateľ v čase predloženia žiadosti disponuje alebo k nim má prístup, najmä všetky dôkazy týkajúce sa príslušného obdobia“. Pozri bod 9 písm. b) oznámenia o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 9).

tieto právne predpisy EÚ ani neupravujú otázku nazerania do spisov žiadateľov o zhovievavosť, ktoré majú tieto orgány k dispozícii. Napriek neexistencii výslovnej povinnosti orgánov hospodárskej súťaže členských štátov uskutočňovať program zhovievavosti v súvislosti s nezákonnými kartelovými dohodami, ktorá by vyplývala z práva EÚ, a skutočnosti, že členské štáty majú teda v tomto smere procesnú autonómiu, sa na základe spisu v tejto veci zdá, že prevažná väčšina vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže v 27 členských štátoch vrátane Bundeskartellamt v súčasnosti má určitý druh programu zhovievavosti. V návrhu na začatie prejudiciálneho konania sa uvádza, že program zhovievavosti Bundeskartellamt je založený na modelovom programe zhovievavosti ESHS. Vzhľadom na to, že Bundeskartellamt sa aktívne rozhodol zaviesť program zhovievavosti, sa podľa môjho názoru, ktorý vnútroštátny súd môže preveriť, zdá, že podľa vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže je takýto program nevyhnutný na zabezpečenie účinného uplatňovania okrem iného článku 101 ZFEÚ.⁴⁵

V návrhu na začatie prejudiciálneho konania totiž Amtsgericht uviedol, že „to, že ide o obzvlášť účinný prostriedok boja proti kartelom, ukazuje program zhovievavosti zavedený Bundeskartellamt v roku 2000“. Od roku 2001 do roku 2008 bolo takto podaných spolu 210

žiadostí o zhovievavosť, ktoré sa týkali 69 rôznych konaní.⁴⁶

34. Ak členský štát prostredníctvom svojich orgánov hospodárskej súťaže zaviedol program zhovievavosti zameraný na zabezpečenie účinného uplatňovania článku 101 ZFEÚ, musí podľa môjho názoru napriek svojej procesnej autonómii pri uplatňovaní predmetného ustanovenia zabezpečiť účinné spustenie a fungovanie tohto programu.

35. Pokiaľ ide o súčinnosť medzi programami zhovievavosti a žalobami o náhradu škody, oznámenie o zhovievavosti najprv stanovuje spôsob, akým Komisia vykonáva svoju právomoc voľnej úvahy pri udeľovaní pokút spolupracujúcim členom kartelu, a následne výslovne uvádza, že spolupráca v zmysle predmetného oznámenia neznamena, že členovia kartelu sú chránení pred dôsledkami svojej účasti na porušovaní článku 101 ZFEÚ v občianskoprávnom konaní.⁴⁷ Bod 24 oznámenia Bundeskartellamt o zhovievavosti navyše stanovuje, že „toto oznámenie nemá

45 — V návrhu na začatie prejudiciálneho konania je v tomto smere uvedené, že Oberlandsgericht (Düsseldorf) vo svojom rozsudku uznal oprávnenosť predpokladu, na ktorom Bundeskartellamt založil svoj program zhovievavosti a podľa ktorého je záujem na boji proti ťažkým kartelom vyšší než záujem na postihovaní jednotlivých členov tohto kartelu. Podľa Oberlandsgericht (Düsseldorf) oznámenie Bundeskartellamt o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 6) nevyvoláva žiadne právne obavy a tento program patrí do právomoci voľnej úvahy, ktorú má predmetný orgán pri ukladaní pokút v súlade s článkom 81 ods. 7 OWiG.

46 — V návrhu na začatie prejudiciálneho konania nie je uvedené, či a ktoré z týchto kartelov patria do pôsobnosti článku 101 ZFEÚ.

47 — Pozri bod 39 oznámenia o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 9).

vplyv na súkromné presadzovanie práva hospodárskej súťaže“⁴⁸.

nie sú na úrovni EÚ harmonizované, Súdny dvor uviedol, že úplná účinnosť článku 101 ZFEÚ a najmä praktický účinok zákazu stanoveného v článku 101 ods. 1 ZFEÚ by boli ohrozené v prípade, že by každá osoba nemala právo uplatniť si nárok na náhradu škody za stratu spôsobenú zmluvou alebo správaním, ktoré by mohlo obmedziť alebo narušiť hospodársku súťaž.⁵¹ Z toho vyplýva, že každá osoba má právo domáhať sa súdnu cestou náhrady spôsobenej škody, ak existuje príčinná súvislosť medzi takouto ujmou a kartelovou dohodou alebo postupom zakázanými článkom 101 ZFEÚ.⁵² Vo svojom rozsudku Courage a Crehan Súdny dvor zdôraznil aj odrádzajúci účinok žalôb o náhradu škody. V tomto smere uviedol, že takéto právo posilňuje operatívne pravidelí hospodárskej súťaže EÚ a odrádza od často utajených dohôd a postupov, ktoré môžu obmedziť alebo narušiť hospodársku súťaž. Z tohto hľadiska môžu žaloby o náhradu škody prejednávane vnútroštátnymi súdmi podstatne prispieť k zachovaniu účinnosti hospodárskej súťaže v EÚ.⁵³

36. Súdny dvor totiž jasne zdôraznil právo poškodených osôb na podávanie žalôb o náhradu škody spôsobenej porušením článkov 101 a 102 ZFEÚ. Podľa ustálenej judikatúry teda články 101 a 102 ZFEÚ spôsobujú priame účinky vo vzťahoch medzi jednotlivcami a zakladajú dotknutým osobám práva⁴⁹, ktoré sú vnútroštátne súdy povinné chrániť.⁵⁰ Hoci pravidlá v oblasti žalôb o náhradu škody spôsobenej porušením článkov 101 a 102 ZFEÚ

48 — V návrhu na začatie prejudiciálneho konania Amtsgericht uviedol, že „podanie žiadosti o zhovievavosť... podľa nemeckého práva nezabavuje občianskoprávnej zodpovednosti voči tretej strane poškodenej kartelom“.

49 — Články 101 a 102 ZFEÚ stanovujú aj povinnosti jednotlivcov, ktoré musia vnútroštátne súdy presadzovať.

50 — Pozri rozsudky z 30. januára 1974, BRT a SABAM (nazývaný „BRT I“), 127-73, Zb. s. 51, bod 16; z 18. marca 1997, Guérin automobiles/Komisija, C-282/95 P, Zb. s. I-1503, bod 39; z 20. septembra 2001, Courage a Crehan, C-453/99, Zb. s. I-6297, bod 23, a z 13. júla 2006, Manfredi a i., spojené veci C-295/04 až C-298/04, Zb. s. I-6619, bod 39.

51 — Pozri rozsudok Courage a Crehan, už citovaný v poznámke pod čiarou 50, bod 26.

52 — Pozri rozsudok Manfredi a i., už citovaný v poznámke pod čiarou 50, bod 61. Súdny dvor uviedol, že v prípade neexistencie právnej úpravy EÚ v danej oblasti náleží v súlade so zásadou vnútroštátnej procesnej autonómie vnútroštátnemu právnomu poriadku každého z členských štátov, aby určil kompetentné súdne orgány a upravil procesné postupy v prípade žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré jednotlivcom vyplývajú z priameho účinku práva EÚ, za predpokladu, že jednak takéto postupy nie sú menej výhodné ako postupy týkajúce sa obdobných vnútroštátnych konaní (zásada rovnocennosti) a jednak že nespôsobujú faktickú nemožnosť alebo výrazné sťaženie výkonu práv priznaných právnym poriadkom EÚ (zásada účinnosti) (pozri rozsudky z 10. júla 1997, Palmisani, C-261/95, Zb. s. I-4025, bod 27, a Courage a Crehan, už citovaný v poznámke pod čiarou 50, bod 29).

53 — Pozri rozsudok Courage a Crehan, už citovaný v poznámke pod čiarou 50, bod 27. Pozri tiež bod 1.2 Bielej knihy Komisie o žalobách o náhradu škody pre porušenie antitrustových pravidiel ES, KOM(2008) 165 v konečnom znení („Biela kniha“).

37. Podľa môjho názoru môže vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže poskytnutím informácií, ktoré mu dobrovoľne predložili členovia kartelu v rámci jeho programu zhovievavosti, poškodenej tretej strane v zásade pomôcť pri príprave žaloby o náhradu škody spôsobenej porušením článku 101 ZFEÚ, ktorú podá na vnútroštátny súd v súvislosti s údajnou škodou spôsobenou kartelovou dohodou.⁵⁴ Takáto žaloba môže viesť nielen k určeniu práva poškodeného na náhradu škody, ale aj k uplatneniu článku 101 ZFEÚ.⁵⁵ Preto zastávam názor, že hoci vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže nie je účastníkom konania o náhradu škody, nemal by⁵⁶ údajnému poškodenému odopierať možnosť nahliadnutia do podkladov, ktoré má k dispozícii a ktoré by mohli byť použité ako dôkazný prostriedok pri preukazovaní občianskoprávneho nároku voči členovi kartelu v prípade porušenia článku 101 ZFEÚ, pokiaľ neexistujú naliehavé dôvody verejného alebo súkromného záujmu, mohlo by to totiž znamenať faktický zásah a obmedzenie základného práva tejto osoby na účinný prostriedok nápravy zaručeného článkom 101 ZFEÚ

a článkom 47⁵⁷ v spojení s článkom 51 Charty a článkom 6 ods. 1 EDLP. Je preto nevyhnutné preskúmať, či je vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže oprávnený odoprieť možnosť nahliadnutia do informácií a podkladov poskytnutých žiadateľom o zhovievavosť, a ak áno, za akých okolností.

38. Podľa môjho názoru by za takýchto okolností poskytnutie všetkých informácií a podkladov predložených žiadateľom o zhovievavosť zo strany vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže mohlo vážne ohroziť príťažlivosť, a teda aj účinnosť programu zhovievavosti tohto orgánu, prípadní žiadatelia o zhovievavosť by totiž svoje postavenie v občianskoprávnom konaní o náhradu škody mohli vnímať ako menej výhodné než postavenie ďalších členov kartelu, ktorí nežiadajú o zhovievavosť, vzhľadom na sebaobviňujúce

54 — V bode 2.2 bielej knihy (už citovaná v poznámke pod čiarou 53) Komisia uviedla, že „značná časť hlavných dôkazov potrebných na dokázanie skutkovej podstaty v prípade škody pre porušenie antitrustových pravidiel je často zatajovaná a, keďže uvedené dôkazy má k dispozícii žalovaný, prípadne tretie strany, nie sú spravidla dostatočne známe žalobcovi“.

55 — Pozri rozsudok *Courage a Crehan*, už citovaný v poznámke pod čiarou 50, body 26 a 27.

56 — V opačnom prípade by mohli vnútroštátne orgány hospodárskej súťaže vytváraním prekážok prístupu k informáciám, ktoré majú k dispozícii a mohli by byť použité ako dôkaz, brániť žalobám o náhradu škody.

57 — „Každý, koho práva a slobody zaručené právom Únie sú porušené, má za podmienok ustanovených v tomto článku právo na účinný prostriedok nápravy pred súdom. Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...“

vyhlásenia a dôkazy, ktoré musia⁵⁸ orgánu poskytnúť. Teda hoci by potenciálny žiadateľ o zhovieavosť mohol dosiahnuť oslobodenie od pokút alebo ich zníženie, mohol by mať pocit, že túto výhodu preváži zvýšené riziko zodpovednosti za škodu, ak bude umožnené nahliadnutie do jeho spisu, najmä v prípadoch, keď členovia kartelu nesú podľa vnútroštátnych procesných pravidiel v občianskoprávnom konaní spoločnú a nerozdielnú zodpovednosť za škodu. Člen kartelu by teda nemusel podať žiadosť o zhovieavosť vôbec alebo by počas konania v rámci programu zhovieavosti mohol byť vo vzťahu k orgánu hospodárskej súťaže menej ústretový.⁵⁹

39. Zjavne preto existuje napätie medzi jedným účinným uskutočňovaním programu zhovieavosti zo strany vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže, a teda verejným presadzovaním súťažného práva, a jednak

58 — Ak chcú dosiahnuť zhovieavosť. Samozrejme, donucovacie prostriedky neprichádzajú do úvahy, lebo žiadatelia o zhovieavosť sa dobrovoľne rozhodnú poskytnúť vyhlásenia spoločností a už existujúce dôkazné prostriedky ako kompenzáciu za dosiahnutie zhovieavosti, nie sú k tomu zákonom donútení. Pokiaľ ide o právo neobviňovať sám seba a právo na spravodlivé súdne konanie, pozri naopak rozsudok ESLP, *Saunders v. Spojené kráľovstvo* zo 17. decembra 1996, 1996-VI, s. 2044, body 69, 71 a 76.

59 — „Ochladzujúci účinok“, ktorý by poskytnutie informácií predložených žiadateľom o zhovieavosť prípadným žalobcom v občianskoprávnom konaní zo strany orgánu hospodárskej súťaže mohlo mať na úroveň spolupráce tohto žiadateľa, nemožno nebrať do úvahy napriek tomu, že podľa oznámenia o zhovieavosti musí žiadateľ o zhovieavosť okrem iného spolupracovať s Komisiou skutočne, úplne a neprerušovane od okamihu predloženia svojej žiadosti až do zakončenia správneho konania. Pozri bod 12 písm. a) oznámenia o zhovieavosti (už citované v poznámke pod čiarou 9). Vo vnútroštátnych programoch sú s najväčšou pravdepodobnosťou stanovené podobné požiadavky. Pozri bod 13 modelového programu zhovieavosti ESHS (už citovaný v poznámke pod čiarou 8).

umožnením nahliadnutia do informácií poskytnutých žiadateľom o zhovieavosť⁶⁰ tretej strane na účely prípravy žaloby o náhradu škody podľa článku 101 ZFEÚ.

40. Usudzujem, že nariadenie č. 1/2003 a judikatúra Súdného dvora *de iure* nestanovili nijakú hierarchiu ani poradie dôležitosti⁶¹ medzi verejným presadzovaním práva hospodárskej súťaže a súkromnými žalobami o náhradu škody. Hoci nie je stanovená hierarchia *de iure*, v súčasnosti je podľa mňa úloha Komisie a vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže pri zabezpečovaní dodržiavania článkov 101 a 102 ZFEÚ omnoho významnejšia než úloha súkromných žalôb o náhradu škody. Úloha súkromných žalôb o náhradu škody je totiž v tomto smere taká

60 — Vnútroštátnemu orgánu hospodárskej súťaže.

61 — Odôvodnenie č. 7 nariadenia č. 1/2003 stanovuje, že „vnútroštátne súdy hrajú dôležitú úlohu pri uplatňovaní súťažných pravidiel [EÚ]. Pri rozhodovaní o sporoch medzi súkromnými osobami chránia osobné práva podľa právnych predpisov [EÚ], napríklad odškodnením poškodených. Úloha vnútroštátnych súdov v tomto ohľade dopĺňa úlohu orgánov hospodárskej súťaže členských štátov. Mali by mať preto možnosť plne uplatňovať články [101 a 102 ZFEÚ].“ Použitie výrazu „dopĺňa“ nemusí podľa môjho názoru nevyhnutne naznačovať poradie dôležitosti. V každom prípade preambula aktu Únie nie je právne záväzná. Pozri rozsudok z 2. apríla 2009, *Tyson Parketthandel*, C-134/08, Zb. s. I-2875, bod 16 a tam citovanú judikatúru.

malá, že by som váhal vôbec použiť výraz „súkromné presadzovanie práva“⁶².

41. Okrem toho usudzujem, že napätie v tomto smere je viac zdanlivé než skutočné, lebo účinné programy zhovievavosti zamerané na odhalovanie a postihovanie tajných kartelov nie sú len vo verejnom záujme, ale takéto programy sú prospešné aj pre súkromné osoby poškodené kartelovými dohodami.⁶³

Po prvé by mnohé kartely nemuseli byť nikdy odhalené a ich negatívne vplyvy na hospodársku súťaž vo všeobecnosti, a na konkrétne súkromné osoby by teda mohli neobmedzene pretrvávať, ak by neexistovali účinné programy zhovievavosti. Po druhé odhalenie a vyšetrenie takýchto kartelov vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže na základe žiadosti o zhovievavosť by mohlo viesť k prijatiu rozhodnutia, ktoré by okrem iného požadovalo ukončenie porušovania práva a uloženie postihov v súlade s vnútroštátnym právnym poriadkom.⁶⁴ Takéto rozhodnutia by potom tretie strany poškodené kartelovými dohodami mohli použiť na prípravu občianskoprávných žalôb o náhradu škody. V tejto súvislosti usudzujem, že hoci nariadenie č. 1/2003 neobsahuje nijaké ustanovenie týkajúce sa váhy, ktorú treba pripísať rozhodnutiam vnútroštátnych orgánov hospodárskej súťaže⁶⁵ v rozsudkoch vnútroštátnych súdov analogických s článkom 16 ods. 1 tohto nariadenia⁶⁶, vnútroštátne súdy by mali takéto rozhodnutia považovať prinajmenšom za podporné dôkazy.⁶⁷ Aj v tých štátoch, kde žalobca v občianskoprávnom konaní vôbec nemôže použiť právoplatné rozhodnutie vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže ako dôkazný prostriedok v konaní pred vnútroštátnymi súdmi a musí okrem iného preukázať porušenie

64 — Pozri článok 5 nariadenia č. 1/2003.

65 — Pozri bod 2.3 Bielej knihy (už citovaná v poznámke pod čiarou 53).

62 — Vo svojej Bielej knihe z roku 2008 Komisia uviedla, že „napriek požiadavke ustanoviť účinný právny rámec, ktorý by umožnil, aby sa uplatnenie práva na náhradu škody stalo skutočnosťou, a hoci v poslednom období sa v niektorých členských štátoch ukazujú určité známky zlepšenia, v súčasnosti je prax taká, že osoby poškodené v dôsledku porušenia antitrustových pravidiel [EÚ] len zriedkavo dostanú náhradu za utrpenú ujmu“. Pozri bod 1.1 (už citovaný v poznámke pod čiarou 53).

63 — Pozri bod 6 oznámenia o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 9), ktorý stanovuje, že „prípádnych žiadateľov o zhovievavosť môže totiž odradiť od spolupráce s Komisiou v súlade s týmto oznámením skutočnosť, že by to mohlo zhoršiť ich postavenie v civilnom konaní v porovnaní s podnikmi, ktoré nespolupracujú s Komisiou. Takýto neželaný efekt by významne poškodil verejný záujem o to, aby sa zabezpečilo efektívne verejnoprávne vymáhanie uplatňovania článku [101 ZFEÚ] v kartelových prípadoch a týmto spôsobom aj následné alebo súbežné efektívne občianskoprávne vymáhanie uplatňovania tohto článku.“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát) (už citovaný v poznámke pod čiarou 41).

66 — Článok 16 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 stanovuje, že „keď vnútroštátne súdy rozhodujú o dohodách, rozhodnutiach alebo postupoch podľa [článku 101 alebo článku 102 ZFEÚ], ktoré sú už predmetom rozhodnutia Komisie, nemôžu prijať rozhodnutia, ktoré sú v rozpore s rozhodnutím prijatým Komisiou...“. Komisia v Bielej knihe navrhla, aby vnútroštátne súdy, ktoré majú rozhodnúť v konaniach o náhradu škody týkajúcich sa postupov podľa článku 101 alebo článku 102 ZFEÚ, v ktorých už vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže patriaci do siete ESHS vydal konečné rozhodnutie, pričom zistil porušenie uvedených článkov, alebo v ktorých súd, ktorý preskúmava tieto rozhodnutia, vydal konečný rozsudok, ktorým potvrdil rozhodnutie vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže, alebo sám zistil porušenie, nemohli prijať rozhodnutia, ktoré by boli v rozpore s ktorýmkoľvek z uvedených rozhodnutí alebo rozsudkov.

67 — Vnútroštátny súd uviedol, že podľa nemeckého práva sú skutkové okolnosti zistené v rozhodnutiach o uložení pokút, ktoré nadobudli právoplatnosť, v občianskoprávných konaniach záväzné, a teda porušenie práva netreba preukazovať.

článku 101 ZFEÚ v jeho celistvosti, bude však podľa mňa takéto rozhodnutie dobrým základom, na ktorom sa dá žaloba postaviť, aj z toho dôvodu, že v ňom bude podrobne vysvetlené fungovanie predmetného kartelu a povaha porušenia článku 101 ZFEÚ.

sebaobviňujúcich vyhlásení alebo vyhlásení spoločností⁶⁸ urobených žiadateľmi o zhovievavosť a už existujúcich dokumentov, ktoré predložili.

42. Preto si myslím, že ak chceme pri odhaľovaní a postihovaní kartelov zabezpečiť ochranu verejných i súkromných záujmov, treba čo najviac zachovať príťažlivosť programu zhovievavosti vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže bez nenáležitého obmedzovania práva žalobcu v občianskoprávnom konaní na nahliadnutie do informácií a v konečnom dôsledku aj na účinný prostriedok nápravy.

44. Podľa môjho názoru by sa poskytnutím obsahu dobrovoľných sebaobviňujúcich vyhlásení⁶⁹ urobených žiadateľmi o zhovievavosť⁷⁰ v priebehu konania o zhovievavosti a na účely tohto konania, v ktorých žiadatelia fakticky priznávajú a opisujú orgánu hospodárskej súťaže svoju účasť na porušovaní článku 101 ZFEÚ, mohla významne znížiť príťažlivosť, a teda aj účinnosť programu zhovievavosti tohto vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže.⁷¹ To by následne mohlo

43. Pokiaľ ide o konanie vo veci samej, vnútroštátny súd v návrhu na začatie prejudiciálneho konania dostatočne nešpecifikoval povahu informácií a podkladov poskytnutých žiadateľmi o zhovievavosť. Vzhľadom na to, že vnútroštátny súd uviedol, že program zhovievavosti Bundeskartellamt je založený na modelovom programe zhovievavosti ESHS, však navrhujem v tejto súvislosti preskúmať možnosť nahliadnuť do dobrovoľných

68 — Zo spisu, ktorý má Súdny dvor k dispozícii, nie je jasné, či žiadatelia o zhovievavosť urobili ústne vyhlásenia spoločností. Keďže zastávam názor, že takéto vyhlásenia by sa nemali zverejňovať, nie je podstatné, či boli urobené ústne, alebo písomne.

69 — Známe aj ako vyhlásenia spoločností.

70 — Ktoré sa prakticky rovnajú priznaniu alebo pripusteniu viny.

71 — Keďže predmetné vyhlásenia sa týkajú predovšetkým individuálnej účasti žiadateľa o zhovievavosť na nezákonnom karteli, tento žiadateľ by mohol mať v konaní o náhradu škody horšie postavenie než nespolupracujúci členovia kartelu. V bode 2.9 Bielej knihy nazvanom „Súčinnosť medzi programami zhovievavosti a žalobami o náhradu škody“ Komisia uviedla, že je dôležité zabezpečiť príťažlivosť programov zhovievavosti tak v záujme presadzovania práva zo strany súkromných osôb, ako aj zo strany verejných orgánov. Komisia preto zastáva názor, že v súvislosti so žalobami o náhradu škody podanými súkromnými osobami sa musí zabezpečiť adekvátna ochrana pred poskytnutím informácií z vyhlásení spoločností, ktoré predložil žiadateľ o zhovievavosť, aby sa zabránilo znevýhodneniu žiadateľa voči ostatným subjektom, ktoré sa podieľali na porušovaní. Táto ochrana sa uplatňuje vtedy, keď poskytnutie informácií nariadi súd, bez ohľadu na to, či je to pred prijatím rozhodnutia orgánom hospodárskej súťaže, alebo po jeho prijatí (už citovaná v poznámke pod čiarou 53).

ohroziť účinné uplatňovanie článku 101 ZFEÚ vnútroštátnym orgánom hospodárskej súťaže a v konečnom dôsledku aj možnosť súkromných žalobcov získať účinný prostriedok nápravy. Odopretie možnosti nahliadnuť teda síce môže predstavovať prekážku alebo určité obmedzenie základného práva domnelého poškodeného na účinný prostriedok nápravy, no zásah do tohto práva považujem za odôvodnený oprávneným cieľom zabezpečiť účinné uplatňovanie článku 101 ZFEÚ vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže a súkromných záujmov pri odhaľovaní a postihovaní kartelov.

45. Okrem toho sa zdá a vnútroštátny súd by to mal preveriť, že⁷² žiadatelia o zhovievavosť by mohli oprávnenne očakávať, že Bundeskartellamt v rámci svojej právomoci voľnej úvahy v tejto veci neumožní nahliadnutie do sebaobviujúcich vyhlásení. Usudzujem, že hoci základné právo na účinný prostriedok nápravy treba dodržiavať v čo najväčšom rozsahu, žiadateľ o zhovievavosť má prevládajúce právo legitímne očakávať, že takéto sebaobviujúce vyhlásenia nebudú zverejnené.

72 — Najmä v súlade s bodom 22 oznámenia Bundeskartellamt o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 6).

46. Zastávam preto názor, že nahliadnutie do dobrovoľných sebaobviujúcich vyhlásení žiadateľa o zhovievavosť by v zásade⁷³ nemalo byť umožnené.

47. S výnimkou takýchto sebaobviujúcich vyhlásení by však údajní poškodení, napríklad spoločnosť Pfeleiderer, mali mať možnosť nahliadnuť do všetkých ďalších už existujúcich dokumentov predložených žiadateľom o zhovievavosť v priebehu konania⁷⁴, ktoré by im boli užitočné pri preukazovaní existencie nezákonného konania porušujúceho článok 101 ZFEÚ⁷⁵, vzniku škody týmto stranám a príčinnej súvislosti medzi škodou a porušením na účely súkromnej žaloby o náhradu škody.⁷⁶ Predmetné dokumenty totiž nevznikli v rámci konania o zhovievavosti, lebo na rozdiel od vyššie uvedených sebaobviujúcich vyhlásení

73 — Mohlo by byť potrebné stanoviť výnimky z tohto pravidla za osobitných okolností, napríklad keď samotný žiadateľ o zhovievavosť poskytne obsah svojho vyhlásenia spoločnosti tretím stranám. Pozri napríklad bod 33 oznámenia o zhovievavosti (už citované v poznámke pod čiarou 9).

74 — Okrem obchodného tajomstva a ďalších dôverných informácií, napríklad interných podkladov.

75 — V štátoch ako Spolková republika Nemecko, kde sa súkromní žalobcovia v konaniach o náhradu škody môžu pri preukazovaní porušenia článku 101 ZFEÚ oprieť o právoplatné rozhodnutie vnútroštátneho orgánu hospodárskej súťaže alebo súdu, ktorý rozhodoval o odvolaní voči takémuto rozhodnutiu, by podľa mňa v tejto súvislosti nemalo byť umožnené nahliadnutie do dôkazov alebo podkladov poskytnutých v konaní v rámci programu zhovievavosti žiadateľom o zhovievavosť, lebo nie sú nevyhnutné na výkon práva na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivé súdne konanie.

76 — Podľa môjho názoru by vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže mal požadovať záväznú záruku, že tieto informácie budú použité len na účely predmetného sporu.

spoločností existujú nezávisle od tohto konania a prinajmenšom teoreticky by mohli byť zverejnené inde. Nevidím pádny dôvod, pre ktorý by mala byť odopretá možnosť nahliadnuť do týchto dokumentov osobitne určených a vhodných na použitie v konaní

o náhradu škody. Ak by vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže za rovnakých okolností ako v predmetnom konaní vo veci samej odoprel nahliadnutie do takýchto dokumentov, bolo by to v rozpore so základným právom na účinný prostriedok nápravy.

VI — Návrh

48. Vzhľadom na uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázku, ktorú položil Amtsgericht Bonn (Nemecko), takto:

V prípade, že vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže uskutočňuje program zhovievavosti zameraný na zabezpečenie účinného uplatňovania článku 101 ZFEÚ, osobám poškodeným kartelovou dohodou nesmie byť na účely uplatnenia občianskoprávných nárokov umožnené nahliadnutie do sebaobviňujúcich vyhlásení dobrovoľne poskytnutých žiadateľmi o zhovievavosť a vyhlásení, v ktorých žiadatelia priznávajú a opisujú orgánu svoju účasť na porušovaní článku 101 ZFEÚ, lebo by sa tým mohla výrazne znížiť príťažlivosť, a teda aj účinnosť predmetného programu zhovievavosti, čo by malo za následok ohrozenie účinného uplatňovania článku 101 ZFEÚ týmto orgánom. Odopretie možnosti nahliadnutia síce môže predstavovať prekážku alebo určité obmedzenie základného práva údajného poškodeného na účinný prostriedok

nápravy a na spravodlivé súdne konanie zaručeného článkom 47 v spojení s článkom 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie, no zásah do tohto práva je odôvodnený oprávneným cieľom zabezpečiť účinné uplatňovanie článku 101 ZFEÚ vnútroštátnymi orgánmi hospodárskej súťaže a súkromných záujmov pri odhaľovaní a postihovaní kartelov.

Ak by vnútroštátny orgán hospodárskej súťaže odoprel nahliadnutie do ďalších už existujúcich dokumentov predložených žiadateľom o zhovievavosť v priebehu konania v rámci programu zhovievavosti, ktoré by údajným poškodeným v dôsledku kartelovej dohody mohli pomôcť preukázať na účely súkromnej žaloby o náhradu škody existenciu nezákonného konania porušujúceho článok 101 ZFEÚ vznik škody týmto osobám a príčinnú súvislosť medzi škodou a porušením práva, bolo by to v rozpore so základným právom na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivé súdne konanie zaručeným článkom 47 v spojení s článkom 51 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie.